

dre mig, om man vilde vedblive med Offringen, naar det Hele blev en fri Sag. Det ærede Medlems Løntegning paa dette Punkt gik jo egentlig ud paa, at Præsten var en Statsembedsmand ganske som andre Statsembedsmænd. Men vi kunne ikke gaa ud fra denne Betragtning, og navnlig tror jeg ikke, at vi kunne gaa ud derfra, naar vi samtidig ønske, at Menighederne skulle faae Del i Valget af deres Præster. Deri ligger jo en bestemt Erkjendelse af, at disse Embedsmænd staa i et andet Forhold til dem, de skulle virke blandt, end de andre Embedsmænd, f. Ex. de juridiske. Hvis man, som der jo tidligere har hævet sig Stemmer for i denne Sal, vilde stille dem ganske paa samme Maade som f. Ex. Retssbetjentene, vilde man give Folk et rent falskt Begreb om Kirkens hele Stilling. Man vilde derved fremme den Sammenblanding af Stat og Kirke, som jeg troede, at man fra alle Sider var enig om, at det var best lidet efter lidet at faae opløst og i alt Fald ikke stærkere bunden. Bestemmelser om Sognebaandsløsernes og Valgmændsmedlemmernes Forhold maatte vistnok i hvert Fald optages heri. Jeg kan nemlig ikke se rettere, end at saaledes som det nu staa, vil det ogsaa være Sognebaandsløser og Valgmændsmedlemmer forbudt at give deres Præst Gaver i Anledning af bestemte kirkelige Forretninger, og det tror jeg, vil stride aldeles mod disses Forholds Natur. Til det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgtreds vil jeg blot sige et Par Ord. Det ærede Medlem fandt det uberettiget at klage over Ulighed mellem de forskellige Dele af Landet med Hensyn til de Byrder, der paahvilede dem til de kirkelige Formaal, og sagde saa, at Tienden er ikke de Enkeltes Eiendom, men Statens. Ganske rigtigt, Tienden er paa ingen Maade de Enkeltes Eiendom, men den er fra gammel Tid Kommunernes Eiendom. Det er Staten, der har paalagt den, men den har ikke paalagt Folk at svare Tiende til den almindelige fælles Statskasse; den har paalagt dem at svare Tiende til de bestemte Præster i deres Kommune, og jeg tror derfor, at det er blevet den almindelige Betragtning omkring i Befolkningen, — hvad der ogsaa er ganske naturligt, — at Tienden svares til Sognets egen Præst. Derfor sagde jeg iforgaars, at det vilde komme til at staa som noget Ubilligt, hvis man f. Ex. tog de store Tiender fra Volland og anvendte Noget af dem til de nydste Stifter. Men jeg lagde ikke nogen særdeles Vægt paa dette. Jeg sagde, at det var man kommen ud over ved tidligere Forhandlinger, saa at man var bleven enig om at optage det Hele i Statskassen uden Hensyn til denne Ulighed. Blot vil jeg betone, at der er en saadan Ulighed tilstede, og jeg ser ikke, hvilken væsentlig Forskjel der er imellem denne Ulighed og den Ulighed, som findes mellem Kjøbenhavn og Kjøbstæderne paa den ene Side og Landet paa den anden. Til det ærede

Medlem for Maribo Amts 2den Valgtreds (Lund) skal jeg endelig kun rette en ganske kort Bemærkning. Det ærede Medlem sagde, at, hvis man kom dertil, at man ophævede Folketirken, vilde det være noget i høi Grad Udemokratisk. Og efter det ærede Medlems Løntegning maa det altsaa have været en i høi Grad udemokratisk Indretning, som Herren og hans Apostle tilstede i sin Tid. Thi dengang var der ikke Tale om, at Dyrigheden eller Staten sørgede for at staae hver Mand eller Kvinde i Landet sin Præst. Folk kunde ikke paa den Maade sige: Vi have hver sin Præst, som de kunne sige det nu; men jeg tror rigtignok, at naar man dengang sluttede sig til en Præst i en Menighed, blev det sagt langt fuldere og hjerteligere: „Det er min Præst, som jeg slutter mig til“, end nu, da det er Staten, der besidder En en Præst, som man maaste slet ikke synes om.

Alberti: Jeg stylder de ærede Forslagsstillere nogle Oplysninger som Begrundelse for de Indvendinger, jeg tillod mig at reise mod deres Forslag. Den ærede Ordfører for disse ærede Medlemmer feiler ved at sige, at jeg vil paa Rant med ham. Min Hensigt er at bidrage til denne Sags saglige Forhandling, og paa det Standpunkt mener jeg at være en Forbundsstøtte af den ærede Ordfører; det vil han fremdeles faae at se i Løbet af Forhandlingen. Men efter min Opfattelse maa der tages Hensyn til Andet, end til hvad der hidtil her i Salen er passeret om denne Sag. Den ærede Ordfører gaar vel tilbage til den Tid, da Borgen var Kultusminister, og har vist en meget grundig Indsigt i, hvad der her er passeret fra Januar 1860 indtil den Dag idag med Hensyn til Præstelønningslovsforslagene; men jeg mener, at der er nogle andre Betragtninger, som ligge udenfor denne Sags Historie her i Salen, der maa frem. Den første Betragtning er vor finansielle Tilstand. Jeg tror, ja jeg er sikker paa, at det altid har været, idetmindste fra Venstres Side, en Opgave at blive af med Tienden. Nu er vor finansielle Stilling saaledes, at denne Indtægt kan undværes. Naar der ligger en Pengesbeholdning af 20—30 Millioner i Statskassen, naar vi her have for os et Finanslovsforslag med et Overskud af 4 Millioner beregnet for næste Finansaar, saa siger jeg, at det er den heldigste finansielle Stilling, jeg har kjendt, saalange der har været Rigsdag. I 1860 havde vi to Finansskasser, Fællesskassen og Kongerigets Kasse, og da var der ikke Noget illovers til at afløse Tienden gratis med, og saaledes har det nok været omtrent altid, saalange der er væstaget eller forhandlet Noget om Præstelønningsloven her. Nu er det ikke nogen Nødvendighed at udsætte Afsløsningsproblemet i 3 Aar, saaledes som de ærede Forslagsstillere foreslaa. Nu, da vi have Penge, lad os saa, istedetfor vedblivende at oppebære Præste-